

voeren daal

Onderwijs- achterstandenbeleid

2026-2030

INHOUDS

opgawe

Inleiding	04
Doelgroep en Bereik	05
Ouderbetrokkenheid en ouderverbondenheid	10
Resultaatafspraken kwaliteit	12
VVE aanbod in Voerendaal	18
Doorgaande lijn	20
Evaluatie en verantwoording	24

Samenwerken aan een consistente aanpak

Onderwijsachterstanden ontstaan wanneer kinderen, door uiteenlopende factoren, niet tot hun volle ontwikkelpotentieel komen. Dit vraagt om een gerichte en kwalitatieve inzet van middelen, waarbij niet alleen het bereik van voorzieningen van belang is, maar vooral de effectiviteit en samenhang van de ondersteuning. Vroegtijdige signalering, passende ondersteuning en een sterke samenwerking met ouders vormen hierbij essentiële uitgangspunten.

In de Wet op het Primair Onderwijs (artikel 165 e.v.) zijn de kaders vastgelegd voor de aanpak van onderwijsachterstanden. Naast schoolbesturen ontvangen ook gemeenten middelen van het Rijk om onderwijsachterstanden te voorkomen en te verminderen, met een primaire focus op voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Binnen deze wettelijke kaders geeft de gemeente Voerendaal invulling aan haar lokale verantwoordelijkheid, in nauwe samenwerking met kinderopvangorganisaties, het primair onderwijs, jeugdgezondheidszorg en andere maatschappelijke partners.

De bestuurlijke koers van de gemeente Voerendaal richt zich op het vergroten van kansengelijkheid voor alle kinderen. Vanuit deze ambitie wordt ingezet op een sterke basis in de vroege kindertijd, een goede doorgaande lijn van voorschool naar onderwijs en een integrale samenwerking tussen partners in het sociaal en educatief domein. Daarbij staat niet het ontwikkelen van nieuwe structuren centraal, maar het versterken, verbinden en doorontwikkelen van initiatieven die zich in de praktijk al hebben bewezen.

De doelstellingen binnen dit onderwijsachterstandenbeleid zijn grotendeels vastgesteld in regionaal verband binnen de stadsregio Parkstad en bouwen voort op eerdere OAB-beleidsplannen. Door gezamenlijk op te trekken, werken de Parkstadgemeenten aan een consistente aanpak met gedeelde ambities en resultaatafspraken, terwijl tegelijkertijd ruimte blijft voor lokale accenten en maatwerk. Deze regionale samenwerking maakt het mogelijk om kennis en ervaringen te delen en de effectiviteit van de aanpak gezamenlijk te versterken.

Het onderwijsachterstandenbeleid staat niet op zichzelf, maar maakt onderdeel uit van een bredere ontwikkeling binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA) 2026–2030. Binnen deze agenda wordt gewerkt aan een samenhangende aanpak rond de thema's taalontwikkeling, talentontwikkeling en gezondheid. Deze thema's worden integraal benaderd, waarbij ouderbetrokkenheid als belangrijke randvoorwaarde wordt gezien.

Met dit beleidsplan zet de gemeente Voerendaal, samen met haar partners, in op een duurzame en samenhangende aanpak van onderwijsachterstanden. Door te investeren in de vroege ontwikkeling van kinderen en het versterken van de samenwerking tussen betrokken partijen, wordt gewerkt aan een omgeving waarin alle kinderen gelijke kansen krijgen om zich optimaal te ontwikkelen.

Doelgroepen en cijfers

Achtergrond en doelstelling

De Parkstadgemeenten, waaronder Voerendaal, hebben de gezamenlijke ambitie om onderwijsachterstanden bij jonge kinderen zo veel mogelijk te voorkomen. De aanpak sluit aan bij het landelijke beleid waarin wordt benadrukt dat investeren in de voorschoolse ontwikkeling van kinderen een langdurig positief effect heeft op hun verdere schoolloopbaan en maatschappelijke participatie.

Vroegtijdige signalering van risicofactoren en het bieden van passende ondersteuning via voorschoolse educatie (VVE) zijn daarin essentieel. Wetenschappelijk onderzoek bevestigt dat achterstanden die in de vroege kinderjaren ontstaan, zonder interventie moeilijk in te halen zijn. Door tijdig gerichte ondersteuning te bieden, kunnen kansenongelijkheid en segregatie in het onderwijs worden verminderd.

Binnen Parkstad is afgesproken dat gemeenten streven naar een bereik van minimaal 85% van de doelgroeppeuters. Dit percentage moet jaarlijks behouden blijven of verbeteren, zowel op gemeentelijk niveau als in de afzonderlijke kernen. Peildatum voor het vaststellen van deelnamecijfers is 1 januari, conform de landelijke systematiek en VVE monitor van de Onderwijsinspectie.

Bereik Voerendaal

Uit een combinatie van gegevens van de JGZ en de voorschoolse aanbieders blijkt dat het bereik in de gemeente Voerendaal in zowel 2024 als 2025 rond de 85% ligt. Het exact vaststellen van het bereik is echter complex, onder meer als gevolg van privacyregelgeving en wijzigingen in de gegevensuitwisseling vanuit de JGZ. Daarnaast ontbreken in de gegevens over 2025 de precieze aantallen kinderen die gebruik hebben gemaakt van tijdelijke crisisnoodopvang.

Werkwijze Voerendaal

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) indiceert de peuters als zij signaleren dat er sprake is van een (risico op) onderwijsachterstanden. Indien de ouders akkoord zijn, worden de gegevens van het kind doorgegeven aan peuteropvang, die de ouders benadert om het kind te plaatsen op de peuteropvang (vanaf 2 jaar). Zo kan de ontwikkeling van de doelgroepkinderen worden gevolgd en waar nodig extra interventies worden ingezet.

Voerendaal zet samen met de jeugdgezondheidszorg, peuteropvangorganisaties en andere partners actief in op:

- Vroege signalering en indicatieverlening.
- Stimuleren van deelname aan reguliere peuteropvang en VVE.
- Bewustwording onder ouders over het belang van voorschoolse educatie.
- Monitoring en jaarlijkse evaluatie van het bereik.

Daarbij wordt nadrukkelijk ingezet op het verminderen van drempels voor deelname. Zo worden extra dagdelen VVE gratis aangeboden om deelname aan een uitgebreid programma toegankelijker te maken.

Doelgroepdefinitie en criteria onderwijsachterstand

De doelgroepdefinitie in Voerendaal volgt de landelijke richtlijnen, maar is verbreed met lokale en regionale kenmerken die kenmerkend zijn voor Parkstad Limburg. Deze regio kent specifieke sociaaleconomische en demografische uitdagingen, zoals een hoger percentage gezinnen met lage inkomens, complexe thuissituaties en een toename van meertaligheid.

Er is sprake van een (risico op een) achterstand wanneer een kind zich niet ontwikkelt conform zijn of haar leeftijd, wanneer de ontwikkeling vertraagt, of wanneer factoren in de omgeving de ontwikkeling kunnen belemmeren. De jeugdgezondheidszorg (JGZ), via de jeugdarts op het consultatiebureau, ziet vrijwel alle jonge kinderen en kan een indicatie voor voorschoolse educatie (VVE) afgeven. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van de werkinstructie die door de GGD is opgesteld en die aansluit op de landelijke richtlijnen.

Kinderen die een VVE-indicatie ontvangen, mogen gebruikmaken van gesubsidieerde voorschoolse educatie. Ons streven is dat alle geïndiceerde VVE-peuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar deelnemen aan het volledige aanbod van 640 uur per jaar. Om deelname aan vier dagdelen per week te stimuleren, biedt de gemeente het derde en vierde dagdeel gratis aan voor geïndiceerde doelgroepkinderen. Zowel JGZ als de VVE-aanbieders voeren gesprekken met ouders die minder dan vier dagdelen willen afnemen, om het belang van volledige deelname toe te lichten. Indien ouders toch kiezen voor een beperkter aanbod, is gedeeltelijke deelname mogelijk; de gratis dagdelen gelden dan vanaf het derde dagdeel.

VVE-criteria

De gemeenten in Parkstad hanteren bij de indicatiestelling de criteria die door het Rijk zijn vastgesteld. Een VVE-indicatie kan worden afgegeven op basis van:

- Sociaal-medische factoren (bijvoorbeeld vroeggeboorte, gezondheidsproblemen).
- Sociaal-economische factoren (bijvoorbeeld armoede of schuldsanering).
- Sociaal-culturele factoren (bijvoorbeeld migratieachtergrond of beperkte taalomgeving thuis).
- Sociaal-emotionele factoren (bijvoorbeeld opvoedingsproblemen of hechtingsstoornissen).

Binnen Parkstad is afgesproken dat deze criteria uniform worden toegepast, zodat sprake is van gelijke kansen voor kinderen binnen de regio. Door in te zetten op een vroege start en uitgebreide deelname aan voorschoolse educatie, werkt Voerendaal samen met de ketenpartners actief aan het verkleinen van onderwijsachterstanden en het vergroten van kansengelijkheid voor alle jonge kinderen.

Toeleiding naar VVE en realisatie van het bereik

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) Zuid-Limburg vervult een belangrijke rol bij de signalering en toeleiding naar de voorschool. Vrijwel alle kinderen bezoeken het consultatiebureau, waar het opsporen van spraak- en taalachterstanden een basistaak is. Rond de leeftijd van 14 maanden signaleert de JGZ mogelijke risico's op een achterstand in de taal- en spraakontwikkeling. Een belangrijk meetmoment ligt rond de leeftijd van 2 jaar, waarbij wordt beoordeeld of een kind zinnen van minimaal twee woorden spreekt. Dit wordt gezien als een belangrijke indicator voor de taalontwikkeling.

Bij het signaleren van taal- en ontwikkelingsachterstanden kijkt de JGZ niet alleen naar de aanwezigheid van een achterstand, maar ook naar de onderliggende oorzaken. Zo kan een achterstand ontstaan door een beperkt taalaanbod in de omgeving, maar ook door een (taal) ontwikkelingsstoornis bij het kind. De jeugdarts beoordeelt dit altijd in samenhang met het kind, de ouders en de bredere opvoedingscontext. Afhankelijk van de uitkomst kan een VVE-indicatie worden afgegeven of wordt een ander, passender (zorg)traject ingezet.

Tijdens de reguliere consultaties stimuleert de JGZ ouders actief om hun kind te laten deelnemen aan peuteraanbod of (indien geïndiceerd) aan een VVE-programma. Voorlichting aan ouders is hierbij essentieel. Daarom wil de gemeente Voerendaal onderzoeken of het, in samenwerking met de opvangorganisaties, wenselijk en haalbaar is om een VVE-folder te ontwikkelen die tevens gericht is op anderstalige ouders. Aanvullend wordt bekeken op welke wijze de gemeente kan ondersteunen in het bereiken en informeren van anderstalige doelgroepen, om het bereik verder te vergroten. De folder zou vervolgens kunnen worden meegegeven bij de inschrijving van een kind in het bevolkingsregister.

Met de JGZ (jeugdarts en/of jeugdverpleegkundige) en de VVE-aanbieders Humankind en 't Bergske vindt jaarlijks overleg plaats over de indicering van doelgroepkinderen. Hierin worden de voortgang, de kwaliteit van het proces en eventuele verbeterpunten besproken. Na doorverwijzing bewaken de JGZ en de VVE-aanbieder samen of het kind daadwerkelijk wordt ingeschreven. Er zijn afspraken gemaakt om peuters met een VVE-indicatie met voorrang te plaatsen. Ouders zijn echter niet verplicht hun kind deel te laten nemen. In enkele gevallen maken ouders ondanks intensieve begeleiding toch geen gebruik van het aanbod. De gemeente onderhoudt, in overleg met VVE-aanbieders, structureel contact met de JGZ over het toepassen van de indicatiecriteria en de inspanningen om ouders waar nodig te motiveren tot deelname.

Realisatie en borging van het bereik

Om het streefdoel van 85% bereik onder doelgroeppeters te realiseren en te behouden, worden de volgende acties ondernomen:

- De JGZ indiceert peuters vanaf een zo vroeg mogelijke leeftijd (vanaf 14 maanden) bij signalering van risico's op onderwijsachterstand.
- Bij toestemming van ouders worden gegevens gedeeld met de VVE-aanbieder, die vervolgens de inschrijving oppakt.
- Als ouders niet inschrijven, neemt JGZ opnieuw contact op om deelname te stimuleren.
- Het bereik van doelgroepkinderen wordt jaarlijks besproken in het integraal koppeloverleg waar betrokken partners samen verbeteracties formuleren.

DOELGROEP EN BEREIK

De samenwerking met aanbieders verloopt goed; de organisaties bieden inmiddels VVE-programma's aan. In Voerendaal werken peuteropvanglocaties, kinderopvangorganisaties en basisscholen samen binnen brede voorzieningen of in zogenoemde 'koppels', structurele samenwerkingen tussen een voorschoolse voorziening (zoals peuteropvang of kinderdagverblijf) en een basisschool (groep 1-2). Deze samenwerking richt zich op

- Gezamenlijke signalering van ontwikkelingsrisico's.
- Afstemming van doorgaande leerlijnen.
- Een laagdrempelig en samenhangend aanbod voor ouders en kinderen.

De verdere uitwerking van de structuur en de samenwerking binnen brede voorzieningen zal de komende jaren plaatsvinden, in overleg met de betrokken partners. Hierbij is nadrukkelijk ruimte voor maatwerk en inspraak.

De gemeente ondersteunt deze ontwikkeling door het VVE-aanbod breed te subsidiëren, voor zowel doelgroepkinderen als niet-doelgroepkinderen.

Ondersteuning voor nieuwkomers en NT2-peuters

Op grond van de Wet Primair Onderwijs (artikel 193 e.v.) is de gemeente verantwoordelijk voor het maken van afspraken over de organisatie van onderwijs aan nieuwkomers. Dit betreft onder andere:

- Het voorzien in voldoende onderwijsplaatsen voor nieuwkomers.
- Het verzekeren dat nieuwkomers tijdig worden ingeschreven op een school.
- Het organiseren van een doorlopende leerlijn voor nieuwkomers, inclusief de benodigde ondersteuning.

In Voerendaal streven we naar kansengelijkheid voor alle kinderen. Voor nieuwkomers betekent dit dat we inzetten op een krachtige start, met extra aandacht voor taalontwikkeling (NT2 – Nederlands als tweede taal). Het doel is dat kinderen zich zo snel mogelijk veilig, verbonden én taalvaardig voelen binnen hun nieuwe omgeving.

Aanpak NT2 in Voerendaal

Voorschoolse fase:

Peuters van statushouders, arbeidsmigranten of uit Oekraïne kunnen deelnemen aan het VVE-aanbod bij de aangesloten peuteropvangorganisaties. De pedagogisch medewerkers hebben basiskennis van NT2-begeleiding en hanteren thematisch en visueel ondersteund aanbod dat geschikt is voor meertalige kinderen. Er is aandacht voor oudercommunicatie en opbouw van een vertrouwensrelatie.

Basisonderwijs:

Nieuwkomers en Oekraïense kinderen op de basisschool worden geplaatst op:

- De Taalschool Werelddelen of de Taalklas van de Paulusschool, afhankelijk van leeftijd, startniveau en beschikbare capaciteit.
- In sommige gevallen, bij voldoende taalvaardigheid, direct in een reguliere groep op een wijkbasisschool (bijvoorbeeld als het kind al geletterd is).

DOELGROEP EN BEREIK

Voortgezet onderwijs:

Leerlingen vanaf 12 jaar stromen in bij de Internationale Schakelklassen (ISK) van LVO, locatie Heerlen.

Doelstelling Parkstad

Minimaal 70% van de NT2 leerlingen stroomt na 1 jaar door naar regulier onderwijs.

Iedere NT2-leerling wordt ingeschreven bij een 'moederschool' in de wijk. Indien het kind eerst start in een taalklas of taalschool, blijft deze school nauw in contact met de moederschool via het Knooppunt van Zorg. De leerling maakt gedurende de plaatsing in de taalklas al kennis met de moederschool en de toekomstige klas. De warme overdracht wordt vormgegeven conform de regionale afspraken, met betrokkenheid van ouders, leerling, leerkracht en coördinator NT2.

Indien een leerling langer dan één jaar onderwijs in een taalschool volgt, wordt in overleg tussen de betrokken school, ouders en de gemeente afgestemd wat het meest passende vervolgaanbod is. Hierbij wordt rekening gehouden met de ontwikkelbehoefte, groepsgrootte op de reguliere school en sociale aspecten.

Vroegsignalering en ondersteuning in de voorschoolse fase

In de eerste levensjaren maken kinderen een snelle en ingrijpende ontwikkeling door op cognitief, sociaal-emotioneel en fysiek gebied. Eventuele achterstanden of ontwikkelproblemen in deze fase kunnen langdurige gevolgen hebben. Tijdige signalering en ondersteuning zijn daarom van groot belang voor een optimale ontwikkeling van het kind. Een veilige, gezonde en stimulerende omgeving vormt hierbij de basis. Wanneer deze voorwaarden onder druk staan, is het essentieel dat passende ondersteuning zo vroeg mogelijk wordt ingezet.

Om de verbinding tussen basisondersteuning en aanvullende zorg te versterken, werken voorschoolse voorzieningen in Parkstad met zogenoemde knooppunten. Binnen deze knooppunten wordt, waar mogelijk in samenwerking met het primair onderwijs en jeugdhulp-partner JENS, de zorgvraag rondom het kind centraal gesteld en afgestemd met betrokken partners. De inrichting van deze knooppunten kan per locatie verschillen en sluit aan bij de lokale context, zoals de populatie, het pedagogisch beleid en het onderwijskundig concept.

Per locatie worden afspraken gemaakt over de frequentie van overleg, de werkwijze en de inzet van partners, afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte. De knooppunten dragen bij aan een effectieve en integrale ondersteuning van kinderen en gezinnen.

De belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn:

- Vroegtijdige signalering van ontwikkel-, opvoed- en opgroei-problemen.
- Snelle inventarisatie van de ondersteuningsbehoefte ('foto van de situatie').
- Tijdige inzet en afstemming van passende ondersteuning.
- Het uitgangspunt dat het signaal leidend is, niet de procedure.
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid van betrokken partners voor de casus.
- Actieve betrokkenheid en regie van ouders, waarbij met hen wordt gesproken in plaats van over hen.
- Inzet van lichte ondersteuning waar mogelijk en zwaardere ondersteuning waar nodig.
- Werken volgens het principe van één gezin, één plan, één regisseur (1G1P1R).

Betrekken en verbinden van ouders

Achtergrond en doelstelling

Ouderbetrokkenheid is essentieel voor de ontwikkelkansen van jonge kinderen. Vanuit landelijk en regionaal beleid, waaronder de Parkstad-afspraken en de Lokaal Educatieve Agenda, wordt ouderbetrokkenheid gezien als voorwaarde voor een succesvolle (taal)ontwikkeling, een veilige opvoedomgeving en het verkleinen van onderwijsachterstanden.

We verstaan onder ouderbetrokkenheid de actieve deelname van ouders aan activiteiten die bijdragen aan de interactie, communicatie en educatie tussen ouder en kind. Denk hierbij aan VVE-thuisbijeenkomsten, themabijeenkomsten op de peuteropvang, ouder-kindactiviteiten of informele contactmomenten zoals breng- en haalmomenten.

Daarbij is het belangrijk niet alleen de al betrokken ouders te bereiken, maar juist ook ouders die minder vanzelfsprekend participeren. Deze groep is vaak het moeilijkst te bereiken, maar tegelijkertijd het meest gebaat bij ondersteuning. Dit geldt zowel in Voerendaal als in de rest van het land.

Doelstelling Parkstad

Minimaal 50% van de doelgroep- en NT2-ouders neemt ten minste twee keer per jaar deel aan een ouderactiviteit.

Waarom **investeren** in ouderbetrokkenheid

Ouders hebben een grote en primaire invloed op de opvoeding en ontwikkeling van hun kind. In het dagelijks contact, door samen te praten, voor te lezen, te zingen en spelenderwijs te leren, leggen zij een belangrijke basis voor taalontwikkeling, sociaal-emotionele groei en leerplezier. Minstens zo belangrijk is een positieve en gezonde interactie waarin vertrouwen centraal staat. In deze sociale wisselwerking tussen kind en ouders of opvoeders wordt niet alleen taal gestimuleerd, maar wordt ook het fundament gelegd voor het zelfvertrouwen van het kind en het vertrouwen in anderen.

Hoewel professionals deze ontwikkeling kunnen ondersteunen en verrijken, blijft het dagelijkse opvoedklimaat thuis bepalend.

Daarom is het van belang ouders al vroeg te betrekken bij de voortgang van hun kind en hen, waar nodig, te helpen om de omgeving zo stimulerend en ondersteunend mogelijk in te richten.

Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid vraagt om een sterk partnerschap tussen ouders, peuter- en kinderopvang en scholen. Het is belangrijk dat ouders de meerwaarde van dit partnerschap ervaren en erkennen dat samenwerking de ontwikkeling van hun kind ten goede komt. Met partnerschap bedoelen we dat ouders en (voor)school als gelijkwaardige opvoedpartners optrekken, elkaar aanvullen en versterken, met als gemeenschappelijk doel het optimaliseren van de ontwikkeling van het kind. Zo ontstaat een stevige pedagogische driehoek van kind – ouder – professional.

Aanpak in Voerendaal

Het bevorderen van ouderbetrokkenheid maakt onderdeel uit van de reguliere opdracht van de aanbieders van VVE. Zij zetten hier actief op in. Om het beoogde doel (50% van de doelgroep- en NT2-ouders neemt minimaal twee keer per jaar deel aan een activiteit) te bereiken, worden onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Het stimuleren van initiatieven zoals 'voorlezen in de thuissituatie' (in samenwerking met de bibliotheek), het versterken van ouderbetrokkenheid en deelname aan projecten zoals de 'lerende gemeenschap'.
- Het versterken van de samenwerking tussen JENS en de educatieve partners. Partijen worden actief aan elkaar gekoppeld, bijvoorbeeld via initiatieven zoals het Mamacafé en bijeenkomsten waar ouders terechtkunnen voor praktische informatie over opvoeden.
- Ouderbetrokkenheid is een geprioriteerd thema binnen het VVE-overleg. Het uitwisselen van kennis, ervaringen en goede voorbeelden blijft van groot belang om dit thema verder te ontwikkelen en te versterken. Succesvolle aanpakken van andere locaties werken hierbij stimulerend.
- Partners gaan regelmatig in gesprek met doelgroep-ouders om hun behoeften en wensen ten aanzien van ouderbetrokkenheid en informatievoorziening in beeld te brengen.

De rol van de gemeente is primair stimulerend en faciliterend. Dit omvat onder andere het organiseren van het VVE-netwerk, het ondersteunen van communicatie richting ouders (met extra aandacht voor bereik van anderstalige ouders) en het leggen van verbindingen met partners zoals vrijwilligersorganisaties en de bibliotheek. Zowel binnen het VVE-overleg als binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA) is gesproken over het gezamenlijk initiëren van ouderactiviteiten en het ontwikkelen van een samenhangend ouderbeleid per locatie. Voor de komende beleidsperiode is afgesproken om dit gezamenlijk verder uit te werken en nieuwe mogelijkheden te verkennen, met als doel het bereik en de betrokkenheid van ouders duurzaam te versterken.

Resultaatafspraken en doelstellingen

Naast de eerder geformuleerde doelstellingen voor het versterken van het bereik en de ouderbetrokkenheid bij de voorschoolse voorzieningen, worden in deze planperiode ook resultaatafspraken gemaakt over de kwaliteit en opbrengsten van het VVE-aanbod bij zowel voor- als vroegscholen. Op basis van landelijke wetgeving (Wet op het Primair Onderwijs, artikelen 167 en 167a) zijn gemeenten verplicht om, samen met hun VVE-partners, na te gaan of de ingezette maatregelen daadwerkelijk bijdragen aan het doel van VVE: terugdringen van onderwijsachterstanden, zodat kinderen met een VVE-indicatie zonder of slechts met beperkte achterstanden kunnen instromen in groep 3.

Om dit te realiseren maken we samen met de VVE-partners concrete resultaatafspraken over:

- De inzet en uitvoering van VVE-programma's.
- De pedagogische kwaliteit van het aanbod.
- De aansluiting tussen peuteropvang en het basisonderwijs.
- De evaluatie van ontwikkelingsgroei van kinderen met een VVE-indicatie.

Deze afspraken worden jaarlijks op bestuurlijk niveau besproken met het primair onderwijs en de kinderopvang, zoals de wet voorschrijft. Hierbij wordt ook stilgestaan bij de ervaringen, knelpunten en verbeterkansen binnen de lokale samenwerking. Een goede samenwerking en een stevige doorgaande lijn tussen de voor- en vroegscholen zijn cruciaal voor het behalen van deze doelen.

Uit individuele gesprekken met opvangorganisaties en scholen en een gezamenlijk integraal koppeloverleg kwamen de volgende aandachtspunten naar voren:

- Samenwerking binnen VVE-koppels wordt overwegend als positief ervaren, met vaste overlegmomenten en een duidelijke structuur en richt zich vooral op gezamenlijke activiteiten; mate van gezamenlijke uitvoering verschilt per locatie.
- Samenwerking is sterk afhankelijk van personen, ruimtelijke afstand en tijd.

- Samenwerking met overige partners kan worden versterkt, met meer gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Er zijn verschillen in aanbod, methodiek en pedagogische aanpak tussen opvang en scholen.
- Aansluiting tussen schoolvisie en opvangvisie is deels aanwezig, maar gezamenlijke visievorming kan worden versterkt.
- Doorgaande lijn wordt positief beoordeeld, met goede voorbeelden van warme overdracht en wederzijds observeren.

Tijdens het genoemde algemene koppeloverleg hebben alle aanbieders commitment uitgesproken om deze aandachtspunten op te pakken en gezamenlijk een nieuwe koers uit te zetten voor het VVE-beleid in Voerendaal. De hier beschreven doelen en (voorlopige) resultaatafspraken geven, juist in samenhang, inzicht in de kwaliteit van het aanbod, de uitvoering in de praktijk en de effectiviteit van de samenwerking tussen de partners.

In de komende periode worden deze afspraken verder uitgewerkt en geformaliseerd bij het opstellen en vaststellen van de nieuwe uitvoeringsagenda's.

Warme overdracht

In Voerendaal worden sinds enkele jaren alle kinderen, zowel doelgroep- als niet-doelgroepeuters, warm overgedragen van de peuteropvang naar de gekoppelde basisschool.

Onder een warme overdracht verstaan we een persoonlijk overdrachtmoment waarbij de pedagogisch medewerker, de leerkracht en de ouder(s) aanwezig zijn, eventueel aangevuld met andere betrokkenen uit het netwerk van het kind (zoals jeugdverpleegkundige of gezinsondersteuner). Alle VVE-locaties in Voerendaal passen de overeengekomen afspraken toe met betrekking tot:

- Het gebruik van een peutervolgsysteem (incl. observatiemethodiek/kijkwijzer).
- Het werken met een vast format voor overleg en op termijn een gestandaardiseerd overdrachtsformulier (nog in ontwikkeling binnen Parkstad).
- De betrokkenheid van ouders bij het overdrachtsgesprek.

RESULTAATAFSPRAKEN KWALITEIT

Daarnaast is het Knooppunt van Zorg op alle locaties geïmplementeerd. Dit zorgt voor korte lijnen met zorg- en jeugdhulpverleners die zitting hebben in het knooppunt, zodat er bij signalen van zorg tijdig gehandeld kan worden. Een goede warme overdracht draagt bij aan een vloeiende overgang naar het primair onderwijs en versterkt de doorgaande lijn in de ontwikkeling van het kind.

Doelstelling Parkstad

100% van de doelgroeppeuters ontvangt een warme overdracht voorafgaand aan de overstap naar de basisschool, conform de afspraken zoals vastgelegd in de regionale werkwijze.

Groei Peuters

De aanbieders van peuteropvang en VVE leveren jaarlijks gegevens aan de gemeente over de ontwikkelingsresultaten van peuters. Dit gebeurt op basis van hun eigen kindvolgsystemen, waarin observaties worden vastgelegd op de ontwikkelingsdomeinen taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek.

Tot 2024 werd in Parkstad gewerkt met één gezamenlijke peutermonitor. De gemeente Voerendaal wil in de komende beleidsperiode samen met de aanbieders onderzoeken op welke wijze jaarlijks beter inzicht kan worden verkregen in de ontwikkeling van doelgroepkinderen.

Denk hierbij aan:

- Het maken van werkbare afspraken over terugkoppeling van gegevens uit verschillende volgsystemen.
- Het koppelen van opbrengsten van overdracht en peutervolgsystemen aan startgegevens in groep 1/2.

Doelstelling Parkstad

Minimaal 70% van alle peuters ontwikkelt zich rond de leeftijd van 3 jaar en 9 maanden volgens de voor die leeftijd geldende ontwikkelingsnormen. De ontwikkeling van peuters met een VVE-indicatie is aantoonbaar in beeld en vertoont (indien nodig) een positieve inhaalslag.

Groei Kleuters

Een belangrijk knelpunt in de monitoring van de doorgaande ontwikkellijn blijft de overgang van de peuteropvang naar de basisschool. Doordat basisscholen op opvangorganisaties gebruikmaken van verschillende leervolgsystemen, ontbreekt op dit moment een eenduidig en integraal zicht op de individuele groei van peuter naar kleuter. Hierdoor is het moeilijk om opbrengsten van voorschoolse educatie structureel en op kindniveau te volgen tot en met het einde van groep 2.

De gemeente Voerendaal wil samen met de scholen verkennen in hoeverre gegevens over de ontwikkeling van kinderen op schoolniveau op geaggregeerde en geanonimiseerde wijze gedeeld kunnen worden. Deze gegevens zouden waardevolle input kunnen leveren voor een beter zicht verschillen en trends. Het doel is om, met respect voor privacywetgeving en professionele autonomie, te komen tot een werkbare en gedragen werkwijze waarin ontwikkelgegevens periodiek worden besproken binnen het VVE-netwerk. Zo ontstaat een gezamenlijke kennisbasis die bijdraagt aan opbrengstgericht werken, versterkte samenwerking tussen voor- en vroegscholen, en een beter afgestemd aanbod voor kinderen in Voerendaal.

Doelstelling Parkstad

Minimaal 70% van de kleuters (meetmoment: 5 jaar oud, einde groep 2) ontwikkelt zich volgens de voor die leeftijd geldende ontwikkelingsnormen op de domeinen taal, rekenen en sociaal-emotionele ontwikkeling. De ontwikkeling en eventuele inhaalslag van kleuters met een VVE-indicatie is aantoonbaar in beeld.

Gezamenlijke activiteiten koppels

De gekoppelde voor- en vroegscholen voeren regelmatig koppeloverleg, waarin zij de samenwerking afstemmen, met name op het gebied van gezamenlijke activiteiten. Deze samenwerking is momenteel vooral gericht op vieringen en festiviteiten. De mate waarin activiteiten gezamenlijk worden voorbereid en uitgevoerd verschilt per locatie. Het delen van materialen vindt laagdrempelig plaats.

RESULTAATAFSPRAKEN KWALITEIT

De partners hebben uitgesproken de samenwerking verder te willen versterken door frequenter en doelgerichter koppeloverleg te voeren. Daarbij wordt expliciet ingezet op het gezamenlijk afstemmen, voorbereiden en uitvoeren van activiteiten. Aan het begin van ieder schooljaar plannen de partners gezamenlijk minimaal drie activiteiten in, die gedurende het jaar in co-creatie worden uitgevoerd. Deze activiteiten kunnen uiteenlopen van ouderbijeenkomsten en thematische lesactiviteiten tot wijk- en buurtgerichte initiatieven. Daarnaast is de ambitie uitgesproken om de jaarplanning binnen de koppeloverleggen verder te versterken, zodat gezamenlijke activiteiten en overlegmomenten voorafgaand aan het schooljaar gezamenlijk en planmatig worden vastgesteld. Het minimaal aantal koppeloverleggen per jaar wordt hierbij aan het begin van het schooljaar, of eerder, door de partners overeengekomen.

Doelstelling Parkstad

Per kalenderjaar organiseren de gekoppelde voor- en vroegscholen (peuter- en/of kinderopvang en basisschool) gezamenlijk minimaal drie activiteiten die bijdragen aan een doorgaande ontwikkelingslijn, ouderbetrokkenheid of wijkgericht werken.

Gezamenlijke thema's koppels

Binnen de meeste koppels ligt de samenwerking momenteel nog vooral op het niveau van gezamenlijke activiteiten, zoals feesten, vieringen en thema's die extern worden aangeboden (bijvoorbeeld via de bibliotheek). Het gezamenlijk ontwikkelen en uitvoeren van inhoudelijke thema's gebeurt nog beperkt. Daarnaast zijn er verschillen in aanbod en methodiek tussen scholen en opvangorganisaties, wat het gezamenlijk vormgeven van thema's bemoeilijkt. Ook bestaan er duidelijke verschillen tussen koppels en locaties in kennis, kunde en de aanwezigheid van kartrekkers, wat van invloed is op de kwaliteit en intensiteit van de samenwerking.

Voor de komende periode is de ambitie om de samenwerking te verdiepen door meer in te zetten op gezamenlijk ontwikkelde en uitgevoerde thema's.

Deze worden opgenomen in de gezamenlijke jaarplanning, zodat vooraf samenhang en duidelijkheid ontstaat. Binnen het koppeloverleg kiezen kinderopvang en basisschool aan het begin van het schooljaar gezamenlijk minimaal twee thema's die zij gelijktijdig uitvoeren. Indien nodig ontwikkelen partners samen een passend thema. Bij de uitvoering wordt gestreefd naar inhoudelijke samenhang, gedeeld pedagogisch handelen en versterking van ouderbetrokkenheid, bijvoorbeeld via gezamenlijke start- en afsluitmomenten, uitwisseling van materialen en ouderactiviteiten. Deze aanpak draagt bij aan herkenbaarheid, continuïteit en een rijke leeromgeving voor het kind. Over deze doelstelling wordt structureel teruggekoppeld binnen het integraal koppeloverleg en draagt bij aan het versterken van de lokale samenwerking en het continu verbeteren van de kwaliteit van het VVE-aanbod.

Doelstelling Parkstad

Per kalenderjaar worden binnen ieder koppel van peuter-/kinderopvang en basisschool minimaal twee gezamenlijke thema's uitgevoerd. Deze thematische samenwerking draagt bij aan een doorgaande ontwikkelingslijn, versterkt de verbinding tussen voor- en vroegschool en bevordert ouderbetrokkenheid en taalrijke leeromgevingen.

Samenwerking, uitvoering en monitoring

Werkwijze en gezamenlijke uitvoering van VVE

De uitvoering van het VVE-beleid in Voerendaal is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de peuteropvang, kinderopvang, basisscholen, jeugdgezondheidszorg en andere betrokken partners in zorg en welzijn. Hierbij worden nadrukkelijk ook de perspectieven van ouders en kinderen meegenomen. In lijn met het gedachtegoed van de nieuwe Lokaal Educatieve Agenda gaan we uit van partnerschap: elke betrokken organisatie brengt eigen expertise, structuren en inzichten in, en draagt zo bij aan het versterken van de doorgaande ontwikkelij.

Alle VVE-locaties in Voerendaal, ongeacht of zij onderdeel zijn van een peuteropvangorganisatie of basisschool, voeren een gecertificeerd VVE-programma uit dat voldoet aan de landelijke kwaliteitseisen en aan de afspraken zoals vastgelegd in dit beleidsplan en de lokale subsidieregeling. Het VVE-programma wordt ondersteund door een kindvolgsysteem en/of passende observatiemethodiek. Hoewel organisaties werken met verschillende instrumenten, zijn deze methodieken in de basis gekoppeld aan de landelijke ontwikkelingsdoelen zoals geformuleerd door het SLO (Stichting Leerplanontwikkeling). Deze doelen beschrijven per ontwikkelingsgebied, zoals taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling, wat jonge kinderen in de voorschoolse periode zouden moeten leren en ervaren om goed voorbereid te zijn op het basisonderwijs. Ze vormen daarmee het inhoudelijk fundament onder de diverse observatie- en VVE-methodieken. In dit beleidsplan zijn de resultaatafspraken dan ook geformuleerd op basis van deze SLO-doelen, zodat uitwisseling van inzichten en vergelijking van ontwikkelresultaten mogelijk blijft, onafhankelijk van het gebruikte systeem.

Monitoring en evaluatie van resultaten

In Voerendaal wordt gewerkt aan het versterken van opbrengstgericht werken binnen VVE. De gemeente streeft naar een werkwijze waarin VVE-aanbieders op structurele wijze ontwikkelgegevens vastleggen en, op geaggregeerd en geanonimiseerd niveau, delen. Deze informatie wordt gebruikt om inzicht te krijgen in de mate van bereik, ontwikkeling en effectiviteit van het aanbod.

Pedagogisch medewerkers registreren deze gegevens met inachtneming van de AVG en bestaande afspraken, onder meer via verwerkersovereenkomsten.

De gemeente Voerendaal onderzoekt de mogelijkheid om in de toekomst ontwikkelgegevens vanuit het onderwijs (groep 1/2) te betrekken bij de VVE-monitoring, zodat ook de overgang van peuter naar kleuter beter in beeld komt. Deze gegevens kunnen dan dienen als basis voor dialoog binnen het VVE-netwerk, het opstellen van gezamenlijke verbeterplannen en het onderbouwen van beleidskeuzes.

Structurele kwaliteitsverbetering VVE-aanbod

Het OAB- en VVE-beleid in Voerendaal is dynamisch en wordt periodiek bijgesteld op basis van:

- Realisatiecijfers.
- Inbreng vanuit (koppel)overleggen.
- Inspectierapporten (Onderwijs en GGD).
- Signalen vanuit ouders en professionals.
- Beleidsdoelen uit de LEA.

Voor het verbeteren van de kwaliteit zijn de volgende structurele maatregelen ingezet:

- Organiseren van een jaarlijks integraal koppeloverleg door de beleidsmedewerker onderwijs van de gemeente.
- Jaarlijkse visitaties op alle peuteropvanglocaties, uitgevoerd door de leidinggevende van de locatie samen met de beleidsmedewerker van de gemeente, gericht op samenwerking, proceskwaliteit en ambities.
- Handhaven van logopedische screening: alle kinderen worden vóór het vijfde levensjaar gescreend, VVE-peuters vóór 3,5 jaar. De resultaten worden opgenomen in het peutervolgsysteem.
- Versterking van de doorgaande lijn, via koppeloverleggen, warme overdracht, gezamenlijke thema's en gezamenlijke monitoring.

Werken aan verbeterplannen

Wanneer uit inspecties, monitoring of evaluaties blijkt dat verbetering nodig is, worden hierover afspraken gemaakt met en tussen de betrokken organisaties. Deze afspraken worden geformaliseerd tijdens bestuurlijke overleggen en vastgelegd in notulen of afzonderlijke verbeterplannen. Bij complexere situaties kan worden besloten om een specifiek verbeterplan op te stellen, gericht op procesverbetering, professionalisering of afstemming in de samenwerking. Zowel het LEA-netwerk als het integrale koppeloverleg spelen hierin een centrale rol.

In beide netwerken worden realisatiecijfers, evaluaties en signalen uit de praktijk besproken, en worden verbetervoorstellen voorbereid die teruggekoppeld worden naar het bestuurlijk overleg.

Voor de komende beleidsperiode ligt de focus op:

1. Het versterken van de samenwerking, afstemming van thema's en leren van elkaar.
2. Het verkrijgen van inzicht in de ontwikkelopbrengsten van doelgroepkinderen in de doorgaande lijn, met name bij de overgang naar het primair onderwijs.

Gezamenlijk bewaken van de kwaliteit

Interne kwaliteitszorg bij voor- en vroegscholen

Kwaliteitszorg binnen VVE betekent dat alle betrokken partijen samenwerken aan het realiseren en behouden van de gewenste onderwijskwaliteit. In Voerendaal is het bewaken van de kwaliteit van VVE ingebed in de bredere ontwikkelambities zoals geformuleerd in de Lokaal Educatieve Agenda.

Interne kwaliteitszorg binnen VVE is een cyclisch proces van plan – do – check – act, waarbij evaluatie en bijstelling structureel worden opgepakt in samenwerking met betrokken partners. Belangrijke elementen binnen dit proces zijn:

- Nagaan of uitvoering van VVE plaatsvindt conform de geldende wet- en regelgeving én de lokale afspraken.
- Signaleren van knelpunten in uitvoering of samenwerking.
- Onderzoeken of kwaliteitsverbetering wenselijk of noodzakelijk is.
- Regelmatige gezamenlijke evaluatie, zowel binnen organisaties als in het integraal koppeloverleg.

Zowel de voor- als vroegscholen hanteren hiervoor hun eigen kwaliteitszorgsystemen, waarin pedagogische, organisatorische en ontwikkelgerichte aspecten geïntegreerd zijn. De gemeente faciliteert deze ontwikkeling via overleg, ondersteuning en monitoring, en stimuleert het delen van goede voorbeelden tussen partners.

Externe toetsing door de GGD

Naast de interne kwaliteitsborging vindt er externe toetsing plaats. De GGD Zuid-Limburg inspecteert jaarlijks of het VVE-aanbod op de kinderopvanglocaties voldoet aan de wettelijke eisen. Gastouderlocaties worden eenmaal per twee jaar geïnspecteerd. Deze inspecties zijn gebaseerd op landelijke wet- en regelgeving en worden uitgevoerd in opdracht van de gemeente. De uitkomsten van de inspecties worden gepubliceerd via het Landelijk Register Kinderopvang en opgenomen in de jaarverantwoording van de betreffende organisaties. Als de GGD tijdens een inspectie een tekortkoming vaststelt, wordt (waar mogelijk) eerst een hersteltraject ingezet. Als herstel uitblijft, is het aan de gemeente om handhavend op te treden, conform het vastgestelde handhavingsbeleid.

RESULTAATAFSPRAKEN KWALITEIT

De gemeenten in Zuid-Limburg hanteren hierbij uniforme handhavingsafspraken, die per type overtreding vastleggen welke maatregel van toepassing is. In Voerendaal geldt de ambitie om te komen tot een 100% score 'niet-handhaven' op VVE-locaties: een situatie waarin alle aanbieders structureel voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen.

In 2025 vonden op alle VVE-locaties onaangekondigde inspecties plaats, waarbij geen tekortkomingen werden geconstateerd.

Daarnaast is de wens uitgesproken om de GGD jaarlijks aan te laten sluiten bij het integrale koppeloverleg in Voerendaal. Dit overleg is ontstaan vanuit de behoefte om met elkaar in gesprek te gaan over de uitvoeringspraktijk, professionele uitdagingen (zoals personeelstekorten) en de afwegingen die organisaties maken binnen hun wettelijke kaders. Door dit gesprek structureel te voeren, ontstaat wederzijds begrip en wordt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor veilige, verantwoorde en kwalitatief hoogwaardige opvang versterkt.

Het aanbod in de gemeente Voerendaal

Bij het bestrijden van onderwijsachterstanden zijn verschillende partijen betrokken. Centraal hierin staan de landelijke en lokale overheid, de jeugdgezondheidszorg, het onderwijs en de voorschoolse voorzieningen. De landelijke overheid geeft de wettelijke kaders en stelt aanvullende middelen beschikbaar voor de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid door gemeenten en onderwijsorganisaties.

Achtergrond en doelstelling

De gemeente Voerendaal kent twee organisaties die VVE aanbod aanbieden, te weten Humankind en op 't Bergske. De gemeente Voerendaal kent in 2025 de volgende (VVE)-locaties:

Peuteropvang - VVE

- Peuteropvang Voerendaal, 1 groep
Aanbieder: Humankind
Kern/wijk: Voerendaal
Gekoppelde basisschool VVE: BS Cortemich
- De Schatzoekers, 1 groep
Aanbieder: Humankind
Kern/wijk: Klimmen
Gekoppelde basisschool VVE: BS Ummer Clumme

Kinderdagverblijf - VVE

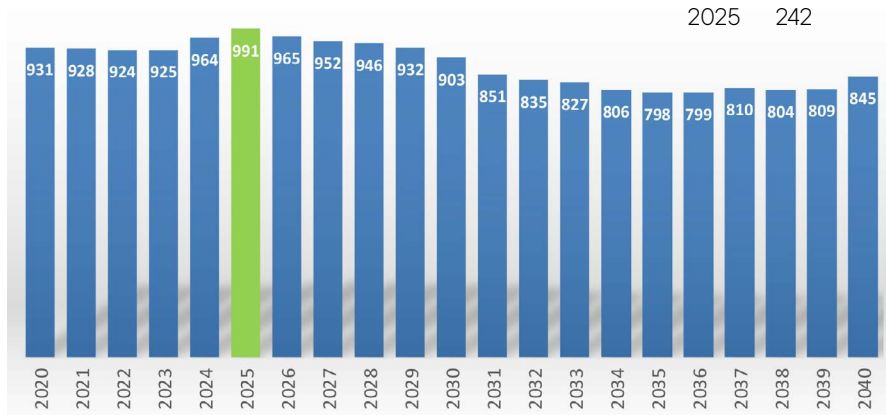
- Catootje, 1 groep
Aanbieder: Humankind
Kern/wijk: Voerendaal
Gekoppelde basisschool VVE: BS Cortemich
- Op 't Bergske, 1 groep
Aanbieder: Op 't Bergske
Kern/wijk: Ubachsberg
Gekoppelde basisschool VVE: BS Bergop

Vanwege het beperkte aantal jonge kinderen is er momenteel geen VVE-locatie in Ransdaal. Kinderen uit Ransdaal kunnen gebruikmaken van het VVE-aanbod in een andere kern.

De peuteropvang groepen werken allemaal met verticale gemengde groepen van doelgroep- en niet-doelgroep kinderen. Dit houdt in dat alle kinderen het VVE-programma volgen. Eén groep bestaat uit maximaal 16 kinderen per dagdeel.

Om inzicht te geven in het aantal jonge kinderen in Voerendaal is hieronder een overzicht opgenomen van het aantal kinderen van 2 tot 4 jaar. Let wel, het VVE aanbod in Voerendaal start vanaf 2,5 jaar.

	Aantal kinderen 2-4 jaar	Aantal kinderen met VVE indicatie	Percentage met VVE indicatie
2023	213	49	23%
2024	227	49	22%
2025	242	43	18%

Leerlingprognoses
basisonderwijs Voerendaal
(DUO open onderwijsdata,
leerlingenprognoses 2020-
2044, Peildatum 1-10-2024 /
Publicatiedatum 28 april 2025)

Afspraken rond plaatsing en toewijzing VVE-plekken

Op grond van het landelijk VVE-beleid (vanaf 1 augustus 2020) hebben alle peuters met een VVE-indicatie recht op 16 uur voorschoolse educatie per week. Deze uren mogen flexibel over meerdere schoolweken worden verdeeld, zolang het totaal van 960 uur wordt behaald. In Voerendaal wordt dit aanbod aangeboden in gemengde groepen, waarin doelgroep- en niet-doelgroepeuters samen deelnemen.

De gemeente Voerendaal beschouwt peuteropvang als een laagdrempelige en ontwikkelingsgerichte voorziening voor alle kinderen van 2,5 tot 4 jaar. Spelenderwijs leren, sociale interactie en een goede voorbereiding op de basisschool staan daarbij centraal. Om gelijke onderwijskansen te waarborgen, geldt het uitgangspunt dat geen enkele doelgroepeuter op een wachtlijst terechtkomt. Wanneer op een locatie geen plek beschikbaar is, wordt actief gezocht naar een passend alternatief op een andere VVE-locatie.

De gemeente monitort jaarlijks, in overleg met de VVE-aanbieders, of het aanbod voldoende aansluit op de lokale vraag. Doelgroepkinderen krijgen voorrang bij plaatsing wanneer groepen vol zijn. De gemeente evalueert jaarlijks of de beschikbare capaciteit toereikend is voor de verwachte doelgroep.

In sommige situaties kiezen ouders ervoor hun kind te plaatsen op een VVE-locatie buiten de eigen woonplaats, bijvoorbeeld wanneer oudere broers of zussen al op een basisschool in een buurgemeente zitten. In dat geval kan het praktisch zijn om onderwijs en opvang op één locatie te organiseren. Intergemeentelijke afspraken bepalen of kinderen uit andere gemeenten gebruik kunnen maken van VVE-aanbod dat door de gemeente Voerendaal wordt gesubsidieerd.

Gemeentelijke aanpak en uitvoering

Zowel binnen de Parkstadregio als in Voerendaal groeit het besef dat structurele verbetering van ontwikkelkansen vraagt om vroegtijdige en preventieve inzet. De afgelopen jaren hebben verschillende landelijke beleidswijzigingen invloed gehad op het lokaal beleid rond voor- en voeg-schoolse educatie (VVE). Gemeenten zijn wettelijk verplicht om peuters van 2,5 tot 4 jaar met een VVE-indicatie een aanbod van 16 uur per week te bieden. Daarnaast stimuleert het Rijk, via het akkoord 'Aanpak tekort kinderopvang-medewerkers', een toenemende inzet van hbo-gechoolde professionals in de VVE. Ook is de rol van gemeenten verder aangescherpt: zij blijven verantwoordelijk voor het VVE-aanbod én voor de bekostiging van peuteropvang voor ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag.

Voor ouders met toeslagrechten ligt de verantwoordelijkheid voor de financiering bij het Rijk.

De inrichting en organisatie van het VVE-aanbod in Voerendaal is beschreven in een onderdeel van de *Subsidieverordening 2023*. Hierin zijn onder andere bepalingen opgenomen over toegankelijkheid, omvang van het aanbod, organisatievormen en ouderbijdragen. De uitvoering wordt jaarlijks geëvalueerd in overleg met de VVE-aanbieders. Waar nodig worden de beleidsuitgangspunten geactualiseerd, mede op basis van landelijke ontwikkelingen, beschikbare middelen en lokale behoeften.

Van voorschool naar vroegschool

Een sterke doorgaande lijn van voorschool naar vroegschool en verder is essentieel voor een ononderbroken ontwikkeling van kinderen. Dit wordt onder andere gerealiseerd door een warme overdracht, structureel koppeloverleg en het zo goed mogelijk op elkaar afstemmen van het pedagogisch aanbod en het didactisch handelen. Hierdoor wordt de overgang voor peuters naar het primair onderwijs zo soepel mogelijk vormgegeven.

Daarnaast versterkt de gemeente Voerendaal deze doorgaande lijn met gerichte initiatieven die starten in de voorschoolse fase en doorlopen in het primair onderwijs. Hierbij kan worden gedacht aan logopedische screening en taalstimulering, het bevorderen van ouderbetrokkenheid en de inzet van voor- en vroegschoolse educatie (VVE).

In het primair onderwijs wordt dit onder andere voortgezet via schoolmaatschappelijk werk (JENS), De Bibliotheek op school, sport- en beweegstimulering en extra aandacht voor taalontwikkeling, talentontwikkeling en gezondheid, zoals vastgelegd in de nieuwe Lokale Educatieve Agenda.

Onderstaande paragrafen beschrijven de lopende projecten en nieuwe initiatieven die in Voerendaal bijdragen aan het vormgeven en versterken van deze doorgaande lijn. Een deel van deze onderwerpen vloeit voort uit regionale afspraken (zoals binnen de Educatieve Agenda Parkstad) en wordt vertaald naar de lokale context en behoeften van de gemeente Voerendaal.

Logopedie en taal- en leesstimulering

Een goede taalontwikkeling is essentieel voor schoolsucces en maatschappelijke participatie. Door logopedie te integreren in de doorgaande lijn, wordt taalstimulering structureel onderdeel van het ontwikkelaanbod voor jonge kinderen, wat leerachterstanden voorkomt en de kansen op een succesvolle schoolloopbaan vergroot.

In Voerendaal worden daarom alle peuters rond de leeftijd van 3,5 jaar gescreend op spraak- en taalontwikkeling door logopedisten binnen de kinderopvang- en peuteropvanglocaties. Ouders geven hiervoor vooraf toestemming. Wanneer een kind geen gebruikmaakt van voorschoolse voorzieningen, vindt de screening plaats in groep 1 of 2 van de basisschool.

De uitkomsten worden besproken met ouders en (na toestemming) toegevoegd aan het peutervolgsysteem en meegenomen in de warme overdracht naar de basisschool.

Goed kunnen lezen is een basisvaardigheid die essentieel is voor schoolsucces en maatschappelijke participatie. Kinderen die plezier hebben in lezen en dit regelmatig doen, ontwikkelen een betere woordenschat en sterkere vaardigheden in begrijpend lezen. Dit verkleint de kans op onderwijsachterstanden. Daarnaast vergroot lezen de kansen op latere deelname aan de arbeidsmarkt en draagt het bij aan de ontwikkeling tot zelfstandige en kritische burgers.

DOORGAANDE LIJN

De gemeente Voerendaal zet in op het versterken van taalvaardigheid en het voorkomen van onderwijsachterstanden. Een belangrijk instrument hierbij is deelname aan De Bibliotheek op school (DBOS). Dit is een landelijk bewezen aanpak waarin onderwijs, bibliotheek en gemeente structureel samenwerken aan leesbevordering. Door deelname aan DBOS versterkt de gemeente Voerendaal de kwaliteit van het leesonderwijs en wordt structureel gewerkt aan het vergroten van kansengelijkheid. Het programma sluit direct aan bij de doelstellingen van het onderwijs-achterstandenbeleid, doordat het inzet op vroege taalontwikkeling, leesplezier en duurzame verbetering van basisvaardigheden. Met name scholen met een hoger risico op onderwijsachterstanden nemen vaker deel aan DBOS, wat onderstreept dat het programma een effectief middel

is in het tegengaan van kansengelijkheid. DBOS is meer dan alleen een schoolbibliotheek. Het is een integrale aanpak waarbij scholen structureel worden ondersteund bij hun leesonderwijs. Binnen DBOS wordt cyclisch gewerkt: scholen stellen doelen, voeren activiteiten uit, monitoren resultaten en sturen bij waar nodig. Hierbij wordt gebruik gemaakt van effectieve werkvormen, zoals (vrij) lezen en voorlezen, die aantoonbaar bijdragen aan betere leesprestaties. Onderzoek laat zien dat deelname aan DBOS leidt tot een verbetering van de leesvaardigheid en leesmotivatie, een toename van het leesgedrag onder leerlingen, meer leesplezier (met name bij jonge kinderen) en een sterker en actueler boekenaanbod op scholen.

Sport- en beweegstimulering

De gemeente Voerendaal zet, in samenwerking met The MoveFactory, in op het bevorderen van een actieve en gezonde leefstijl onder kinderen. Sport en bewegen vormen een belangrijk middel om de brede ontwikkeling van kinderen te stimuleren en onderwijsachterstanden te verkleinen. Bewegen draagt niet alleen bij aan de fysieke gezondheid, maar heeft ook een positief effect op concentratie, welbevinden en leerprestaties. Het draagt tevens bij aan gelijke kansen, doordat ook kinderen die thuis minder gestimuleerd worden om te bewegen, actief worden bereikt en ondersteund in hun ontwikkeling.

Een belangrijk onderdeel van deze inzet is het versterken van het tussenschools beweegaanbod. Hierbij worden scholen ondersteund bij het integreren van meer beweegmomenten gedurende de schooldag, bijvoorbeeld tijdens pauzes of in combinatie met het onderwijsprogramma.

Dit draagt bij aan een beter leerklimaat en helpt met name kinderen die minder vanzelfsprekend in aanraking komen met sport en beweging.

Daarnaast verzorgen buurtsportcoaches beweegactiviteiten tijdens en na schooltijd, zoals het naschools sportaanbod. Deze activiteiten zijn laagdrempelig en toegankelijk voor alle kinderen en vinden plaats op en rondom schoollocaties. Door deze aanpak worden kinderen gestimuleerd om (meer) te bewegen en kennis te maken met verschillende sporten. Waar mogelijk worden zij vervolgens toegeleid naar het lokale verenigingsaanbod, zodat deelname aan sport structureel wordt geborgd.

Doorontwikkeling Lokale Educatieve Agenda (LEA)

Binnen de gemeente Voerendaal wordt de komende jaren ingezet op het verder versterken en verbinden van bestaande initiatieven binnen het onderwijs en de voorschoolse voorzieningen. Uit het LEA-overleg met lokale partners (onderwijs, opvang en overige educatieve partners) blijkt dat er geen behoefte is aan grootschalige nieuwe programma's, maar juist aan het doorontwikkelen, verbinden en waar mogelijk opschalen van initiatieven die zich in de praktijk al hebben bewezen. De gemeente Voerendaal vervult binnen de LEA een verbindende en faciliterende rol. Door partners samen te brengen, initiatieven te ondersteunen en waar nodig te versterken, wordt gewerkt aan een samenhangend educatief netwerk. Hierbij ligt de nadruk op samenwerking, kennisdeling en het benutten van bestaande kracht in het veld, met als doel het vergroten van kansengelijkheid voor alle kinderen in Voerendaal.

De gezamenlijke ambitie van het LEA-netwerk richt zich op drie samenhangende thema's: taalontwikkeling, talentontwikkeling en gezondheid. Deze thema's worden zowel afzonderlijk benaderd, als in onderlinge samenhang, waarbij ouderbetrokkenheid als overkoepelend aandachtspunt wordt beschouwd. In de komende beleidsperiode worden deze thema's verder uitgewerkt tot concrete en uitvoerbare initiatieven.

Taalontwikkeling

Taalontwikkeling is een belangrijk speerpunt binnen het onderwijs en de voorschoolse educatie in Voerendaal. Tegelijkertijd signaleren scholen en opvangorganisaties een toenemende taalproblematiek bij kinderen, onder meer zichtbaar bij de instroom in het basisonderwijs.

De komende periode wordt ingezet op een meer samenhangende en preventieve aanpak. Dit gebeurt onder andere door het versterken van de doorgaande lijn tussen voerschool en vroegschool, het verder benutten van bestaande instrumenten zoals de VVE-monitor en het uitbreiden van initiatieven gericht op leesmotivatie en taalstimulering.

Programma's zoals De Bibliotheek op school en de inzet op gezinsgerichte aanpakken van geletterdheid spelen hierin een belangrijke rol. Daarnaast wordt nadrukkelijk ingezet op het vergroten van ouderbetrokkenheid, zodat taalontwikkeling ook in de thuissituatie beter wordt ondersteund.

Brede (talent) ontwikkeling

Brede talentontwikkeling vormt een tweede belangrijke pijler binnen de LEA. Scholen in Voerendaal werken al aan de ontwikkeling van brede vaardigheden, persoonsvorming en burgerschap, maar dit gebeurt momenteel voornamelijk binnen de eigen schoolcontext.

De toekomstige inzet richt zich op het versterken van de verbinding tussen onderwijs, opvang en de lokale omgeving. Door samen te werken met partners in de wijk en regio ontstaat een rijker en gevarieerder aanbod voor kinderen, waarin ook thema's als cultuur, natuur, techniek en sport een plek krijgen.

Succesvolle lokale initiatieven zoals bijvoorbeeld 'Lerende Gemeenschap' worden waar mogelijk opgeschaald en gedeeld tussen scholen. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar praktische randvoorwaarden, zoals organisatie, inzet van expertise en bereikbaarheid van voorzieningen.

Gezondheid en gezonde leefstijl

Gezondheid en een gezonde leefstijl vormen een derde belangrijk thema binnen de LEA. Binnen scholen is hier al aandacht voor, met name op het gebied van bewegen, welbevinden en een veilige leeromgeving, maar dit gebeurt vaak nog impliciet en minder vanuit een samenhangend beleid.

De komende periode wordt ingezet op het versterken van een integrale benadering, waarbij gezondheid wordt verbonden met onderwijs, talentontwikkeling en ouderbetrokkenheid.

Dit betekent onder andere het verder ontwikkelen van het sport- en beweegaanbod, het expliciteren van thema's zoals voeding en watergebruik en het beter benutten van de buitenruimte als leer- en beweegomgeving. Initiatieven zoals de JOGG-aanpak en samenwerking met partners als de GGD en The MoveFactory worden hierbij flexibel en vraaggericht ingezet, passend bij de lokale context van scholen.

Gemonitord, geëvalueerd en **verantwoord**

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de wijze waarop het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) binnen de gemeente Voerendaal worden gemonitord, geëvalueerd en verantwoord.

Hierbij is aandacht voor de overlegstructuur, de gemeentelijke regierol, de financiële verantwoording en de samenwerking op regionaal niveau.

Overlegstructuur met partners

De gemeente Voerendaal hecht grote waarde aan structurele samenwerking met onderwijs-, opvang- en zorgpartners. De overlegstructuur is de afgelopen periode doorontwikkeld en sluit aan bij de Lokale Educatieve Agenda (LEA), waarin ontmoeting, afstemming en samenwerking centraal staan.

Op regionaal niveau vindt periodiek overleg plaats met de GGD/JGZ over de toeleiding en indicering van doelgroepkinderen. Op lokaal niveau wordt de samenwerking vormgegeven via het LEA-overleg, waarin onderwijs, kinderopvang, bibliotheek, JENS en andere partners vertegenwoordigd zijn. Dit overleg richt zich met name op het delen van ontwikkelingen, het versterken van samenwerking en het verbinden van initiatieven.

Aanvullend wordt ingezet op thematische en meer gerichte overleggen, zoals:

- Overleg met VVE-partners en koppels, gericht op de doorgaande lijn en inhoudelijke afstemming.
- Ambtelijke en bestuurlijke afstemming over de voortgang van het OAB-beleid en de inzet van middelen.

De nadruk ligt daarbij minder op vaste overlegfrequenties en meer op doelgerichte samenwerking en het inspelen op actuele ontwikkelingen en behoeften vanuit het veld.

Gemeentelijke regierol en coördinatie

De gemeente Voerendaal vervult een regierol binnen het OAB- en VVE-beleid. Deze rol is in de nieuwe beleidsperiode nadrukkelijker gericht op verbinden, faciliteren en ondersteunen van partners.

De belangrijkste taken van de gemeente zijn:

1. Beleidsontwikkeling en kaderstelling

Het formuleren van ambities en doelstellingen binnen het OAB-beleid, in samenhang met de Lokale Educatieve Agenda en regionale afspraken (Educatieve Agenda Parkstad).

2. Verbinden en faciliteren van partners

De gemeente fungeert als zichtbare verbinder en makelaar van initiatieven. Dit betekent het stimuleren van samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en maatschappelijke partners, het delen van kennis en het signaleren van kansen voor versterking.

3. Sturing en monitoring

De gemeente volgt de voortgang van het beleid en stuurt waar nodig bij. Dit gebeurt onder andere via overlegstructuren, subsidieafspraken en het benutten van beschikbare monitoringsinstrumenten.

4. Coördinatie van de uitvoering

De uitvoering van VVE en OAB vindt plaats in nauwe samenwerking met kinderopvangorganisaties, onderwijs en zorgpartners. Hierbij worden afspraken gemaakt over kwaliteit, deskundigheidsbevordering en de versterking van de doorgaande lijn (bijvoorbeeld via VVE-koppeloverleggen).

Financiële verantwoordelijkheid

Voor de uitvoering van het OAB- en VVE-beleid ontvangt de gemeente Voerendaal middelen van het Rijk. Indien nodig worden deze aangevuld met gemeentelijke middelen. De beschikbare middelen worden ingezet voor onder andere:

- Uitvoering en doorontwikkeling van VVE.
- Kwaliteitsverbetering en deskundigheidsbevordering.
- Monitoring en evaluatie.
- Ondersteuning van initiatieven binnen de LEA-thema's.

De gemeente maakt met uitvoerende organisaties afspraken over de inzet van middelen en de te behalen resultaten. Organisaties die subsidie ontvangen, leggen jaarlijks verantwoording af over de besteding van middelen en de gerealiseerde activiteiten en resultaten. Op basis hiervan stelt de gemeente de subsidies vast.

Monitoring, evaluatie en doorontwikkeling

De gemeente Voerendaal kiest voor een lerende en ontwikkelgerichte aanpak. Evaluatie vindt niet alleen plaats op basis van cijfers, maar ook op basis van ervaringen van partners en opbrengsten in de praktijk.

Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn:

- Aansluiten bij bestaande initiatieven en wat in de praktijk werkt.
- Het delen van ervaringen en 'good practices' tussen partners.

- Het waar mogelijk opschalen van succesvolle lokale initiatieven;
- Het benutten van beschikbare data, zoals VVE-monitoring en signalen uit het veld.

De thema's taalontwikkeling, talentontwikkeling en gezondheid vormen hierbij de inhoudelijke leidraad voor verdere doorontwikkeling.

Regionale samenwerking

De gemeente Voerendaal werkt intensief samen met de overige Parkstadgemeenten op het gebied van OAB en VVE. Deze samenwerking richt zich op:

- Het afstemmen van beleid en resultaatafspraken.
- Het delen van kennis en ervaringen.
- Het gezamenlijk volgen van landelijke en regionale ontwikkelingen.

Op ambtelijk niveau vindt periodiek overleg plaats waarin actuele thema's, beleidsontwikkelingen en nieuwe initiatieven worden besproken. Deze regionale samenwerking draagt bij aan een consistente aanpak binnen de regio en biedt mogelijkheden om van elkaar te leren en gezamenlijk de kwaliteit van het onderwijsachterstandenbeleid te versterken.

voerendaal

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Voerendaal

Concept: gemeente Voerendaal

Grafische vormgeving: Judith Eurlings, Query Design

www.voerendaal.nl

